

KieLo SpråkLek

Kela|Fpa 

Sanapolku

 **HABS**
KUNTOUTUS
REHABILITERING OY



Kuulumiset?

Kerro jotain leikkiin liittyvää
ajankohtaista perheestäsi.





Edellisen kotitehtävän purku



- Missä arjen tilanteessa kokeilit tukikeinoja?
- Mitä tukikeinoja käytit?
- Mikä oli lapsen reaktio tähän?
- Toteutuivatko HOT-muistisäännön periaatteet tilanteessa?
- Mitä havaitsit?
- Onko vielä jotain, mitä voisit lisätä edellä mainittuun tilanteeseen, jotta puhe olisi vieläkin näkyvämpää?

KieLo- ryhmäkertojen sisällöt

- 1. kerta:**
Mitä on kommunikointi ja vanhemman rooli
- 2. kerta:**
Esikielellisen kommunikaation ja kielen kehitys
- 3. kerta:**
Vanhemman keinot tukea lapsen kielen kehitystä arjen tilanteissa
- 4. kerta:**
Vanhemman keinot tukea lapsen kielen kehitystä leikissä
- 5. kerta:**
Kommunikoinnin tukikeinot arjen tilanteissa
- 6. kerta:**
Kommunikoinnin tukikeinot leikissä



TÄLLÄ KERRALLA:

- Kertaamme jo opittua ja mietimme tulevaa
- Opettelemme tekemään puhetta näkyväksi leikkitalanteessa
- Mitä seuraavaksi?

Yhteenveto ryhmän aiheista

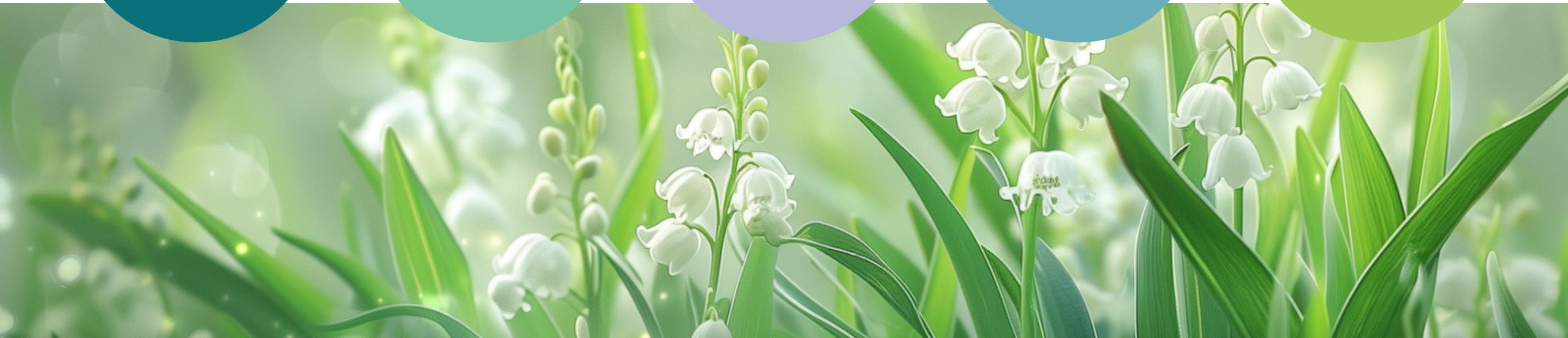
Kommunikointi ja vanhemman rooli

Kommunikaation ja kielen kehitys

Arjen tilanteiden merkitys

Leikin merkitys

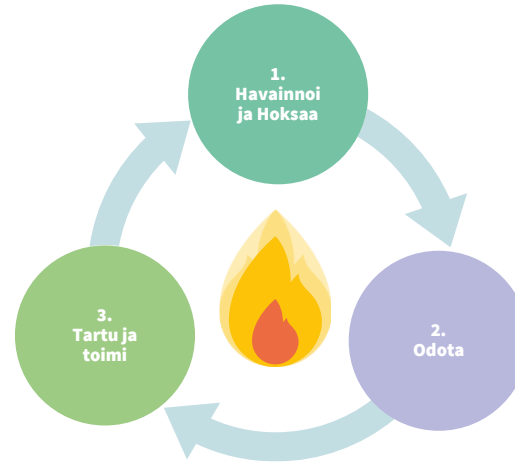
Puheen tekeminen näkyväksi



Yhteenveto ryhmän aiheista



- **MINÄ**
Mitä aistin itsessäni?
- **MINÄ + ESINE/IHMINEN**
Mitä aistin ympäristössäni?
- **MINÄ + ESINE + KOMMUNIKOINTIKUMPPANI**
Aistitaan yhdessä, kommunikointi herää.
- Jaetaan yhteinen huomion kohde, eli syntyy jaettu tarkkaavaisuus
- **YKSITTÄISET SYMBOLIT**
Kommunikointi symboleilla alkaa (eleillä, sanoilla, kuvilla, viittomilla)
- **SYMBOLEIDEN YHDISTÄMINEN**
Symbolien yhdistäminen alkaa. Usein ensimmäiset yhdistelmät koostuvat sanasta ja eleestä



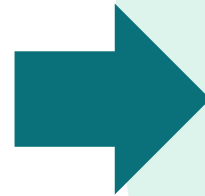
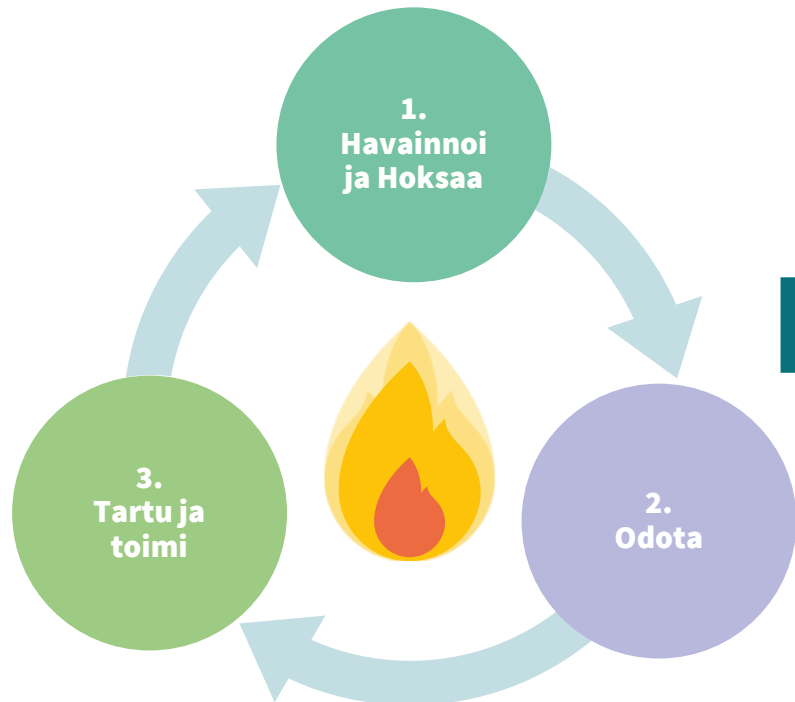
Leikkihetket	
Leikki tavaroilla/rakentelut Lelujen/tavaroiden järjestely, kuljettelu, työntäminen, pallon vierittäminen, lelujen tutkiminen yms.	Mielikuvitusleikki Nuken syöttäminen, eläinten leikkiminen, leikkistä nukkuminen yms.
Fyysinen leikki Sohvalle kiipeily, juoksentelu, hyyppyttäminen, pulkassa istuminen, keinuminen, liukumässä laskeminen	Sosiaalinen leikki Kukkaa ja piiloleikit, N-Y-T, nappaan sinut kiinni!, Tule tule hyvä kakku

Hoivahetket	
Siirtymiset, hoito ja turvallisuus Siirtäminen uneen, halailuhetki, rasvaus, lääkkeiden anto, hieronta	Hygieniaan liittyvät Sauna, kylpy, hampaiden harjaus, hiustenhoito, potta
Pukemiseen liittyvät Puetaan ja riisutaan pipoa, housuja, sukkaa, hanskoja yms.	Ruokaan liittyvät Syötävän valitseminen, syöttäminen/syöminen, ruoanlaitto, tiskikoneen tyhjennys, pöydän kattaminen

Luovat hetket	
Kirjat ja kirjallisuus Kirjojen tutkiminen, muropakettien ja maitopurkkien tutkiminen, valokuva-albumin katsominen	Tekniikka Puhelimella kuvien/sohvien katsominen, pelaaminen, videoiden/ohjelmien katsominen
Musiikki, laulu ja lorut Tanssiminen, musiikin kuunteleminen, kappaleen valinta, Leipurihiiva / hämähäkki, Koro-koro kirkkoon / Vedetään nuottaa	Piirtäminen ja maalaus Värikynillä/ pensseleillä maalaaminen, piirtäminen, hiekaan/lumeen piirtäminen

Perheen/lähipiiriin hetket	
Perheen arjen tehtävät Siivoaminen, pyykkien vieminen paikoilleen, lemmikin ruokkiminen, leluiden siivoaminen, roskien vieni	Sosiaaliset toiminnot Avoin päiväkotit, kirjaston satutätkät, vierailut toisissa lapsiperheissä, juhlat
Yhteisö ja perheen hoidettavat asiat Sisarusten kускаaminen, postin vieni, kaupassa käynti, asioiden hoitaminen, lääkärissä käynti	Perheen yhdessäolo Yhdessä retkeily, uimahallissa käynti, ravintolassa käynti, perheen saunominen

Miksi tehdä puhetta näkyväksi lapselle osana HOT-mallia?



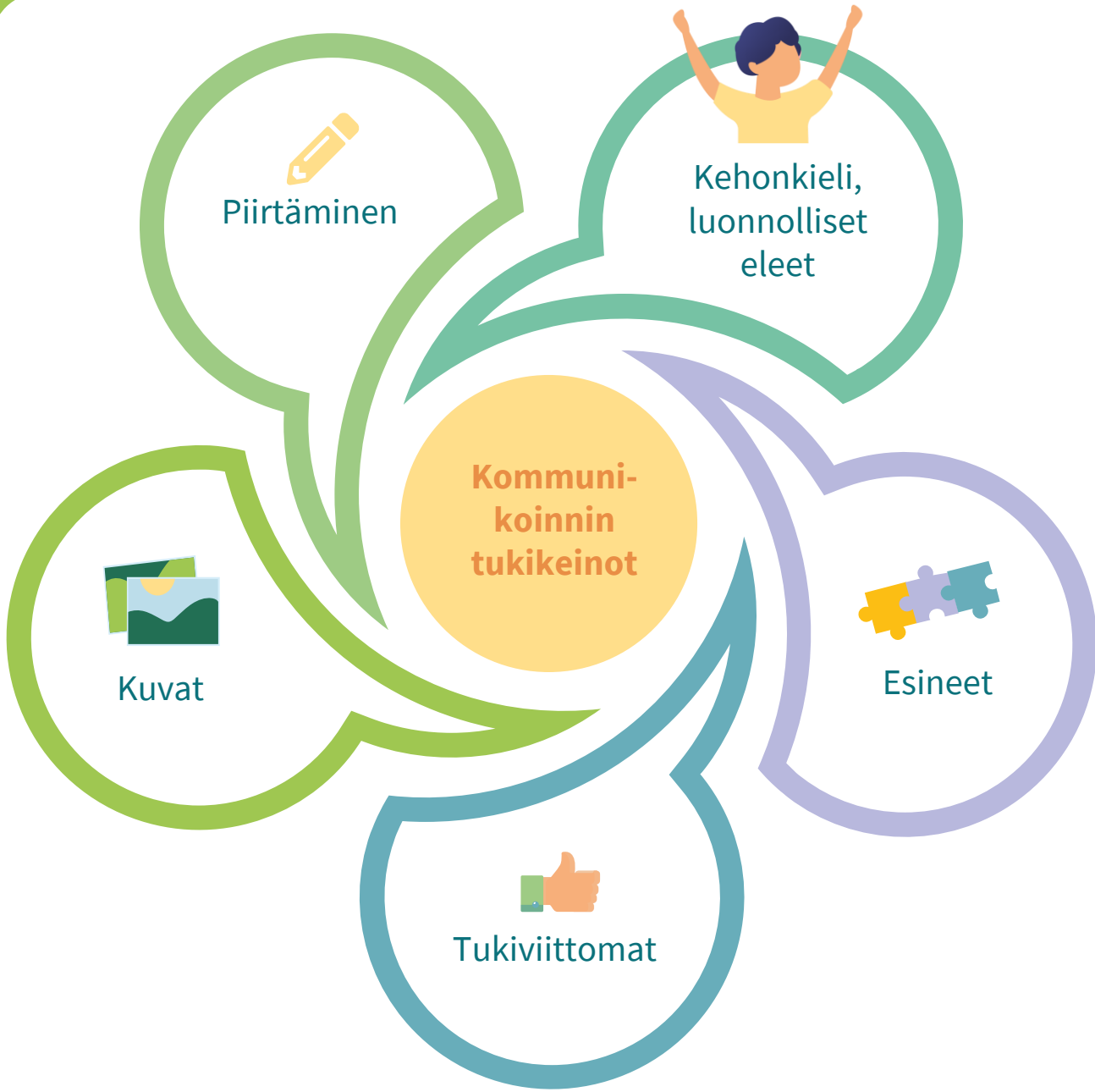
Ymmärtäminen

Vuorovaikutus

Oma ilmaisu:
Puhe
Viittomat
Kuvat



Kieli ja puhe kehittyvät



Kertaus: **Kommunikoinnin tukikeinot**

- Käytetään muutenkin arjessa
- Kaiken tarkoitus on tehdä puhetta näkyväksi

Mikään tukikeino ei sulje toista pois, kaikki keinot käyttöön

Meidän mukavat leikkihetket ja luovat hetket arjessa

Leikkihetket

Leikki tavaroilla/rakentelut

Lelujen/tavaroiden järjestely, kuljettelu, työntäminen, pallon vierittäminen, lelujen tutkiminen yms.

Mielikuvitusleikki

Nuken syöttäminen, eläinten leikkiminen, leikkisti nukkuminen yms.

Fyysinen leikki

Sohvalle kiipeily, juoksentelu, hyppyttäminen, pulkassa istuminen, keinuminen, liukumäessä laskeminen

Sosiaalinen leikki

Kukkua ja piiloleikit, N-Y-T, nappaan sinut kiinni!, Tule tule hyvä kakku

Hoivahetket

Siirtymiset, hoito ja turvallisuus

Siirtäminen uneen, halailuhetki, rasvaus, lääkkeiden anto, hieronta

Hygieniaan liittyvät

Sauna, kylpy, hampaiden harjaus, hiustenhoito, potta

Pukemiseen liittyvät

Puetaan ja riisutaan pipoa, housuja, sukkia, hanskoja yms.

Ruokaan liittyvät

Syötävän valitseminen, syöttäminen/syöminen, ruoanlaitto, tiskikoneen tyhjennys, pöydän kattaminen

Luovat hetket

Kirjat ja kirjallisuus

Kirjojen tutkiminen, muiropakettien ja maitopurkkien tutkiminen, valokuva-albumin katsominen

Tekniikka

Puhelimella kuvien/sohvien katsominen, pelaaminen, videoiden/ohjelmien katsominen

Musiikki, laulu ja lorut

Tanssiminen, musiikin kuunteleminen, kappaleen valinta, Leipurihiiva / hämähäkki, Körö-körö kirkkoon / Vedetään nuottaa

Piirtäminen ja maalaus

Värikynillä/ pensseillä maalaaminen, piirtäminen, hiekkaan/lumeen piirtäminen

Perheen/lähipiirin hetket

Perheen arjen tehtävät

Siivoaminen, pyykkien vieminen paikoilleen, lemmikin ruokkiminen, leluiden siivoaminen, roskien vienti

Sosiaaliset toiminnot

Avoin päiväkotit, kirjaston satutäkit, vierailut toisissa lapsiperheissä, juhlat

Yhteisö ja perheen hoidettavat asiat

Sisarusten kускаaminen, postin vienti, kaupassa käynti, asioiden hoitaminen, lääkärissä käynti

Perheen yhdessäolo

Yhdessä retkeily, uimahallissa käynti, ravintolassa käynti, perheen saunominen



HOT-muistisääntö ja puheen näkyväksi tekeminen leikissä

- Sosiaaliset leikit
- esim. kutittelu, hyppyttely, kukkuu
- Musiikki, laulut ja lorut
- Kirjojen tutkiminen
- esim. kirjat, valokuvat, lehdet
- Leikki tavaroilla
- esim. palikoilla rakentelu, palapelit, palloleikit
- Mielikuvitusleikki
- esim. nukke- ja eläinleikki, rooliasuleikki
- Tekniikka
- esim. kuvat ja videot puhelimelta
- Piirtäminen ja maalaus
- Fyysinen leikki
- esim. kiipeily-, hyppy- ja juoksuleikit



H

Havainnoin ja hoksaan

- Huomioin molempien vireystilan ja ympäristön häiriötekijät
- Havainnoin ja hoksaan mistä lapsi on kiinnostunut - Mitä lapsi touhuu?
- Muistan vuorovaikutuksen ilon

O

Odotan

- Lapseni aloitetta
- Muistan pitää itse taukoja ja antaa näin myös lapselle vuoro – malta odottaa
- Sääden leikin rytmiä ja tempoa tarvittaessa, oma vuoroni voi olla hyvin lyhyt

T

Tartun ja Toimin

- Jekkuilen esim. tekemällä jotain yllättävää tai laittamalla lapselle mieluisan asian näkyville, mutta hankalasti saataville
- Lähdän mukaan lapsen toimintaan
- Jaan lapsen tunteen, esim. yhdessä jännitetään mitä laatikosta tulee ja innostan vuorotteluun liioittelemalla tunnetta, ilmeitä, eleitä, ääntelyä tai toimintaa
- Voin myös matkia esim. lapsen toimintaa tai ääntelyä
- Kommentoin lapsen toimintaa tai kysyn kysymyksen.
- Puhun lapsen **huomion kohteeseen** tai **tekemiseen** liittyen
- Puhun sellaista kieltä, joka on **lapsen tasolle sopivaa**
 - Pienille paljon asioiden nimeämistä ja lyhyitä ilmauksia
- Käytän **tuttuja toistuvia sanoja ja lauseita**, esim. Loppu, leikitään kukkuu, nyt minä kutitan – **rutiinit** ovat tärkeitä
- **Sanoitan** asioita kertomalla ja kuvailemalla tapahtumia, lapsen tai aikuisen toimintaa, paikkaa, tunteita, tahtoa, olotilaa tai leikkiä
- **Laajennan** lapsen ilmauksia korjaamalla ilmausta tai lisäämällä siihen samaan aiheeseen liittyvää tietoa
- Käytän **tarkkoja ilmauksia/ lauseita**
*esim. leikissä sanotaan tarkasti:
"Heppa juoksee" eikä "Tämä juoksee"*
- Muistetaan **vuorot**, **vuorovaikutuksen ilon ja hassuttelu**
- Teen **puhetta näkyväksi** lapselle esineillä, eleillä, viittomilla ja kuvilla



Harjoituksia

Keksitään yhdessä omat luonnolliset eleet:

*"Lennä lennä leppä-kerttu
ison kiven juureen.
Siellä isäs äitis keit-tää
sulle hyvää puuroo."*



Valitkaa ryhmässä yhteensä 2-3 erilaista lapsillenne mieluista leikkiä edellisestä diasta:

- Miten tuet HOT-mallin toteutumista juuri tässä leikissä?
- Suunnitelkaa, miten puhe saadaan näkyviin leikissä
- Jakakaa oivalluksia toisen ryhmän kanssa
- Suositelkaa toisillenne leikkejä, loruja, lauluja, kirjoja...

Vinkkejä sivustoista, joissa **Hyviä leikkejä ja lauluja**

-  • Kielinuppu
-  • Pikkukakkonen: Lasten Areena
-  • Neuvokas perhe: Olohuonesirkus
-  • Lorupankki – Lue lapselle
-  • Papunet: Lastenlaulut





Mitä lapsesi osaa nyt?

Mitä lapsesi voisi seuraavaksi oppia?

Mitä otat mukaan kurssilta?

Loppukeskustelu

Ajatuksia,
Palautetta?

Kysymyksiä?



Kiitos!

